

PHÁT HUY MẠNH MỀ VAI TRÒ CHỦ THỂ, SỨC MẠNH CỦA NHÂN DÂN THEO TINH THẦN ĐẠI HỘI XIV CỦA ĐẢNG

★ GS, TS TRẦN VĂN PHÒNG

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

DOI: <https://doi.org/10.70786/LLCT.581.2026.144>

● **Tóm tắt:** Bài viết phân tích, làm rõ yêu cầu, nhiệm vụ để phát huy mạnh mẽ vai trò chủ thể, sức mạnh của nhân dân theo tinh thần Đại hội XIV của Đảng. Quán triệt sâu sắc quan điểm “Dân là gốc”; xây dựng, hoàn thiện cơ chế, chính sách để thực hiện có hiệu quả quyền làm chủ của nhân dân; phát huy quyền làm chủ của nhân dân trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội; cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức nêu gương thực hành dân chủ, tuân thủ pháp luật, trách nhiệm, đạo đức xã hội; phát huy dân chủ đi đôi với tăng cường trách nhiệm, trật tự, kỷ cương xã hội.

● **Từ khóa:** Vai trò chủ thể, sức mạnh của nhân dân; Đại hội XIV của Đảng.

Strongly promoting the foundational role and power of the people in the spirit of the 14th National Party Congress

● **Abstract:** The article analyzes and clarifies the requirements and tasks to strongly promote the foundational role and power of the people in the spirit of the 14th National Party Congress. It emphasizes deeply grasping the viewpoint of “the people as the root”; building and perfecting mechanisms and policies to effectively realize the people's mastery; promoting the people's mastery across all spheres of social life; urging cadres, party members, civil servants, and public employees to set examples in practicing democracy, complying with the law, and upholding responsibilities and social ethics; and promoting democracy together with strengthening social responsibility, order, and discipline.

● **Keywords:** foundational role, power of the people; 14th National Party Congress.

1. Mở đầu

Trọng dân, thân dân, gần dân là một truyền thống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam. Truyền thống này cũng hoàn toàn phù hợp với tư tưởng “Dân là gốc” của Chủ tịch Hồ Chí Minh, quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin về vai trò của

quần chúng nhân dân trong sự nghiệp cách mạng. Tư tưởng đó đã được Đảng ta kế thừa và phát triển sáng tạo, trở thành tiền đề để Đảng ta khẳng định, phát huy mạnh mẽ vai trò chủ thể, sức mạnh của nhân dân trong sự nghiệp xây dựng đất nước và bảo vệ Tổ quốc.

Đại hội XIII của Đảng rút ra bài học kinh nghiệm quý báu: “trong mọi công việc của Đảng và Nhà nước, phải luôn quán triệt sâu sắc quan điểm “*dân là gốc*”; thật sự tin tưởng, tôn trọng và phát huy quyền làm chủ của nhân dân, kiên trì thực hiện phương châm “*dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng*”. Nhân dân là trung tâm, là chủ thể của công cuộc đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc” (ĐCSVN, 2021, tr.27-28).

Quan điểm này tiếp tục được Đại hội XIV của Đảng kế thừa, phát huy, nâng lên tầm cao mới: “quán triệt sâu sắc và thực hành triệt để quan điểm “*Dân là gốc*”. Phát huy vai trò chủ thể, vị trí trung tâm của Nhân dân. Tăng cường củng cố và phát huy hiệu quả sức mạnh của Nhân dân và khối

đại đoàn kết toàn dân tộc. Mọi chủ trương, chính sách phải thực sự xuất phát từ nguyện vọng, quyền, lợi ích chính đáng, hợp pháp và hạnh phúc của Nhân dân; thật sự tin tưởng, tôn trọng và phát huy quyền làm chủ của Nhân dân; kiên trì thực hiện phương châm “*Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng*”; thắt chặt mối quan hệ mật thiết giữa Đảng với Nhân dân, dựa vào Nhân dân để xây dựng Đảng và hệ thống chính trị. Lấy sự hài lòng, tín nhiệm của người dân, doanh nghiệp và hiệu quả công việc làm tiêu chí đánh giá cán bộ” (ĐCSVN, 2026a, tr.74-75).

2. Nội dung

Để phát huy mạnh mẽ vai trò chủ thể, sức mạnh của nhân dân, Đại hội XIV của Đảng đòi

hỏi cán bộ, đảng viên phải quán triệt một số yêu cầu, nhiệm vụ sau:

Thứ nhất, “Quán triệt sâu sắc quan điểm “*Dân là gốc*”, Nhân dân là chủ thể, là trung tâm của công cuộc đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc” (ĐCSVN, 2026a, tr. 120-121). Cán bộ, đảng viên phải hành động trên cơ sở nhận thức rõ, dân là gốc của mọi vấn đề cách mạng; mục tiêu của cách mạng là phục vụ nhân dân; động lực của cách mạng là nhân dân; nguồn lực của

cách mạng, của phát triển cũng chính là nhân dân; lực lượng của cách mạng là nhân dân. Người quyết định thành - bại của cách mạng cũng là nhân dân, không có sự ủng hộ của nhân dân, cách mạng không thể thành công. Vì vậy, “Mỗi đại biểu dự Đại hội, mỗi cán bộ, đảng viên trên cả nước, khi

nghiên cứu Văn kiện, hãy tự hỏi: Việc này có lợi gì cho dân? Có làm cho dân tin hơn không? Có làm cho cuộc sống của Nhân dân tốt đẹp hơn không? Có làm cho đất nước giàu mạnh hơn không? Nếu câu trả lời chưa rõ, phải tiếp tục hoàn thiện, bởi mọi quyết sách chỉ có ý nghĩa khi được Nhân dân đồng tình, ủng hộ và mang lại lợi ích thiết thực cho Nhân dân” (ĐCSVN, 2026a, tr. 39-40).

Trên tinh thần đó, Đại hội XIV khẳng định, “Mọi chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước phải thực sự xuất phát từ nhu cầu, nguyện vọng, quyền và lợi ích chính đáng, hợp pháp của Nhân dân; lấy việc tôn trọng, bảo đảm, bảo vệ quyền con người, quyền công dân, hạnh phúc và sự hài lòng của Nhân dân làm

thước đo và mục tiêu phấn đấu” (ĐCSVN, 2026a, tr.121). Thực hiện tốt quan điểm, yêu cầu này, nhân dân sẽ tin tưởng, một lòng, một dạ theo Đảng xây dựng đất nước và bảo vệ Tổ quốc. Đây chính là sự kế thừa, vận dụng và phát triển sáng tạo tư tưởng “Dân là gốc” của dân tộc, của Chủ tịch Hồ Chí Minh, cũng như lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin về vai trò, sức mạnh của quần chúng nhân dân trong sự nghiệp cách mạng.

Thứ hai, xây dựng, hoàn thiện thể chế, cơ chế, chính sách để nhân dân thực hiện quyền làm chủ. Rõ ràng là quyền làm chủ của nhân dân chỉ được thực hiện hiệu quả, thiết thực khi có thể chế, cơ chế, chính sách cụ thể. Yêu cầu xây dựng, hoàn thiện thể chế, cơ chế, chính sách để thực hiện có hiệu quả quyền làm chủ của nhân dân xuất phát từ thực tế “Hệ thống pháp luật, cơ chế, quy chế, tổ chức và các điều kiện để thực thi dân chủ, quyền làm chủ của Nhân dân chưa đồng bộ” (ĐCSVN, 2026b, tr.183).

Cùng với việc xây dựng hoàn thiện cơ chế, chính sách để thực hiện có hiệu quả quyền làm chủ của nhân dân, phải xây dựng, hoàn thiện cơ chế, chính sách để thực hiện “pháp luật về dân chủ ở cơ sở và phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng” (ĐCSVN, 2026a, tr.121). Đồng thời, phải “Phát huy vai trò của Nhân dân tham gia xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh toàn diện” (ĐCSVN, 2026a, tr.121).

Cần thực hiện tốt nguyên tắc “Đảng gắn bó mật thiết với Nhân dân, phục vụ Nhân dân, chịu sự giám sát của Nhân dân, chịu trách nhiệm trước Nhân dân về các quyết định của mình” (ĐCSVN, 2026a, tr.121). Muốn vậy, các cấp ủy phải quán triệt thực hiện thông tin công khai, minh bạch, tăng cường tiếp xúc, trao đổi,

lắng nghe nhân dân; kịp thời giải quyết những khúc mắc của nhân dân; có biện pháp hiệu quả lôi cuốn nhân dân tham gia góp ý kiến cho Đảng, cho cán bộ, đảng viên. Người đứng đầu cấp ủy phải thường xuyên gặp gỡ nhân dân, không để tình trạng kiến nghị, góp ý, đơn, thư khiếu nại của nhân dân không được giải quyết hay không được trả lời.

Việc tổ chức lấy ý kiến nhận xét hàng năm của chi bộ nơi cư trú đối với cán bộ, đảng viên cần được thực hiện nghiêm túc. Tiếp tục thực hiện tốt Quy định số 144-QĐ/TW ngày 9/5/2024 của Bộ Chính trị, quy định chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên giai đoạn mới: “Tôn trọng, tin tưởng, gần gũi và gắn bó mật thiết với Nhân dân. Quan tâm chăm lo đời sống vật chất, tinh thần của Nhân dân; bảo vệ quyền, lợi ích chính đáng, hợp pháp của Nhân dân; tạo điều kiện để Nhân dân phát huy quyền làm chủ, dựa vào Nhân dân để xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh. Việc gì có lợi cho dân phải hết sức làm, việc gì có hại đến dân phải hết sức tránh. Đặt lợi ích quốc gia - dân tộc, lợi ích của Đảng, Nhà nước và của Nhân dân lên trên hết, trước hết; kiên quyết, kiên trì đấu tranh với mọi hành vi gây phương hại đến lợi ích quốc gia - dân tộc, lợi ích của Đảng, Nhà nước và của Nhân dân” (Bộ Chính trị, 2024).

Thứ ba, “Phát huy quyền làm chủ của Nhân dân trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội” (ĐCSVN, 2026a, tr.121). Phát huy vai trò, sức mạnh của nhân dân trong lĩnh vực kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội, giáo dục, đào tạo, bảo vệ môi trường, quốc phòng, an ninh, đối ngoại, hội nhập quốc tế, v.v.. Ở đâu, lĩnh vực nào không phát huy được vai trò, sức mạnh của nhân dân thì ở đó, lĩnh vực đó xa rời mục tiêu của Đảng, không phát huy được vai trò chủ thể,

vị trí trung tâm, sức mạnh của nhân dân. Yêu cầu, nhiệm vụ này xuất phát từ nhận thức của Đảng: “Ở một số nơi, nhận thức và thực hành về dân chủ, phát huy sức mạnh của Nhân dân trong một bộ phận cán bộ, đảng viên và Nhân dân còn hạn chế. Thực hành dân chủ ở cơ sở còn hình thức, quyền làm chủ của Nhân dân chưa hoàn toàn được tôn trọng và phát huy, trong một số lĩnh vực còn bị vi phạm” (ĐCSVN, 2026b, tr.182-183). Cũng từ thực tế này, Đại hội XIV tiếp tục yêu cầu: “Có cơ chế phù hợp, thuận lợi và tin cậy để Nhân dân tham gia ý kiến vào quá trình hoạch định đường lối, chính sách, quyết định những vấn đề lớn và quan trọng của đất nước; nêu cao trách nhiệm tiếp thu, trách nhiệm thông tin, giải trình của các cơ quan Đảng, Nhà nước đối với những kiến nghị, đề xuất của Nhân dân. Thực hiện đầy đủ các quyền dân chủ trực tiếp, dân chủ đại diện, nhất là dân chủ ở cơ sở; chống các biểu hiện dân chủ hình thức” (ĐCSVN, 2026a, tr.121-122).

Đại hội XIV của Đảng đã đề ra nhiệm vụ phải phát huy mạnh mẽ vai trò, sức mạnh của nhân dân trong tiếp tục xây dựng, hoàn thiện đồng bộ thể chế, phát triển nhanh và bền vững đất nước. Đặc biệt, Đại hội XIV của Đảng đặt ra yêu cầu “Hoàn thiện đồng bộ cơ chế, chính sách, nâng cao hiệu quả hoạt động của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội, các tổ chức xã hội, các tổ chức xã hội - nghề nghiệp, cộng đồng dân cư trong việc tham gia xây dựng Đảng và hệ thống chính trị, trong hoạt động “tự

chủ - tự quản” theo pháp luật. Xây dựng và thực thi có hiệu quả cơ chế giám sát và phản biện xã hội đối với hoạt động của các tổ chức đảng và cơ quan nhà nước; đẩy mạnh thực hiện dân chủ trong xã hội, nhất là dân chủ ở cơ sở” (ĐCSVN, 2026a, tr.87).

Trong lĩnh vực kinh tế, Đại hội XIV đề ra mục tiêu, nhiệm vụ phát huy vai trò, sức mạnh của nhân dân trong việc “giải quyết đúng đắn mối quan hệ giữa Nhà nước - thị trường - xã hội, khẳng định vai trò quyết định của thị trường trong huy động và phân bổ các nguồn lực phát triển; cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh bảo đảm thuận lợi, công khai, minh bạch” (ĐCSVN, 2026a, tr.87-88).

Về văn hóa, phát huy vai trò, sức mạnh của nhân dân trong xây dựng, phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, với các giá trị cơ bản: Dân tộc, dân chủ, nhân văn và khoa học (ĐCSVN, 2026a, tr.89). Đồng thời, phát huy vai trò, sức mạnh của nhân dân trong “xây dựng và thực hiện đồng bộ hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam” (ĐCSVN, 2026a, tr.89).

Trong lĩnh vực quốc phòng, an ninh, phải xây dựng thế trận quốc phòng toàn dân, thế trận an ninh nhân dân vững mạnh. Trong đối ngoại, hội nhập quốc tế, phải phát huy tối đa vai trò, sức mạnh của đối ngoại nhân dân, “tạo sức mạnh tổng hợp của nền ngoại giao Việt Nam tiên phong, toàn diện, hiện đại” (ĐCSVN, 2026a, tr.90).

Đại hội XIV của Đảng đặt ra yêu cầu “Hoàn thiện đồng bộ cơ chế, chính sách, nâng cao hiệu quả hoạt động của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội, các tổ chức xã hội, các tổ chức xã hội - nghề nghiệp, cộng đồng dân cư trong việc tham gia xây dựng Đảng và hệ thống chính trị, trong hoạt động “tự chủ - tự quản” theo pháp luật.

Thứ tư, các cấp ủy, tổ chức đảng, các tổ chức trong hệ thống chính trị, cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức cần “nêu gương thực hành dân chủ, tuân thủ pháp luật, trách nhiệm, đạo đức xã hội” (ĐCSVN, 2026a, tr.122). Yêu cầu này là sự tiếp nối tinh thần Quy định 08-QĐi/TW ngày 25/10/2018 của Ban Chấp hành Trung ương về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, trước hết là Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương. Cán bộ, đảng viên phải nghiêm chỉnh chấp hành Cương lĩnh, Điều lệ, nghị quyết, chỉ thị, quy định, quy chế của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; phải “Hết lòng, hết sức phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân, vì lợi ích của nhân dân, của quốc gia - dân tộc và mục tiêu, lý tưởng cách mạng của Đảng. Không làm bất cứ việc gì có hại cho Đảng, cho đất nước và nhân dân. Lấy âm no, hạnh phúc và sự hài lòng của nhân dân làm mục tiêu phấn đấu” (Ban Chấp hành Trung ương, 2018).

Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Nói chung thì các dân tộc phương Đông đều giàu tình cảm và đối với họ một tấm gương sống còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền” (Hồ Chí Minh, 2011a, tr.284). Người nhắc nhở: “Trước mặt quần chúng, không phải ta cứ viết lên trán chữ “cộng sản” mà ta được họ yêu mến. Quần chúng chỉ quý mến những người có tư cách, đạo đức. Muốn hướng dẫn nhân dân, mình phải làm mực thước cho người ta bắt chước” (Hồ Chí Minh, 2011b, tr.16).

Mọi công dân đều phải sống và làm việc theo pháp luật, nhưng đối với cán bộ, đảng viên, phải có trách nhiệm cao hơn, bên cạnh tuân thủ pháp luật, thực hiện trách nhiệm, đạo đức xã hội, cần tuân thủ chuẩn mực đạo đức cách mạng, Điều lệ Đảng, các quy định,

nguyên tắc của Đảng. Chính sự gương mẫu thực hiện, tuân thủ pháp luật, trách nhiệm xã hội, của cán bộ, đảng viên là cơ sở để nhân dân tin tưởng, ủng hộ cán bộ, đảng viên, cũng như chủ trương, đường lối của Đảng.

Thứ năm, “Phát huy dân chủ đi đôi với tăng cường trách nhiệm, trật tự, kỷ cương xã hội” (ĐCSVN, 2026a, tr.122). Yêu cầu này xuất phát từ việc tổng kết thực hiện nghị quyết Đại hội XIII về mối quan hệ giữa thực hành dân chủ và tăng cường pháp chế, bảo đảm kỷ cương xã hội. Bởi lẽ, thực hành, phát huy dân chủ mà không gắn với tăng cường trách nhiệm, trật tự, kỷ cương xã hội, dễ dẫn tới dân chủ cực đoan, dân chủ vô tổ chức, gây rối loạn xã hội. Như vậy, vừa không thể phát huy được vai trò chủ thể, vị trí trung tâm, sức mạnh của nhân dân, vừa gây ra rối loạn xã hội.

Đồng thời, Đại hội XIV nhấn mạnh, phải “tăng cường đồng thuận xã hội gắn với đề cao ý thức trách nhiệm của công dân, xử lý nghiêm các hành vi vi phạm quyền làm chủ của Nhân dân, lợi dụng dân chủ chống phá Đảng, Nhà nước, làm mất ổn định chính trị - xã hội, chia rẽ khối đại đoàn kết toàn dân tộc, xâm phạm quyền, lợi ích chính đáng, hợp pháp của tổ chức, cá nhân” (ĐCSVN, 2026a, tr.122). Cùng với những yêu cầu, nhiệm vụ trên, Đảng phải tiếp tục đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng trong sạch, vững mạnh toàn diện, nâng cao năng lực lãnh đạo, cầm quyền và sức chiến đấu của Đảng.

Cụ thể, phải tăng cường xây dựng Đảng về chính trị, đẩy mạnh xây dựng Đảng về tư tưởng, lý luận; tăng cường xây dựng Đảng về đạo đức; “*Đổi mới công tác dân vận, thắt chặt hơn nữa mối quan hệ mật thiết giữa Đảng với Nhân dân, dựa vào Nhân dân để xây dựng Đảng và hệ thống chính trị*” (ĐCSVN, 2026a,

tr.132); “*Bảo đảm hoạt động của các cơ quan, tổ chức trong hệ thống chính trị hiệu năng, hiệu lực, hiệu quả; nâng cao chất lượng phục vụ Nhân dân*” (ĐCSVN, 2026a, tr.133); “*Tăng cường củng cố, xây dựng tổ chức cơ sở đảng và nâng cao chất lượng đội ngũ đảng viên*” (ĐCSVN, 2026a, tr.136). Đồng thời, “*Chú trọng xây dựng Đảng về cán bộ, tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, trọng tâm là cấp chiến lược và cấp cơ sở, nhất là người đứng đầu*” (ĐCSVN, 2026a, tr.137); tăng cường bảo vệ chính trị nội bộ. Đẩy mạnh công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật Đảng; “*Kiên quyết, kiên trì đẩy mạnh đấu tranh ngăn chặn, đẩy lùi tham nhũng, lãng phí, quan liêu, tiêu cực*” (ĐCSVN, 2026a, tr.140), “*Tiếp tục đổi mới mạnh mẽ phương thức lãnh đạo, cầm quyền của Đảng trong giai đoạn mới*” (ĐCSVN, 2026a, tr.142). Trên cơ sở đó, tập hợp, phát huy tốt vai trò chủ thể, vị trí trung tâm, sức mạnh của nhân dân trong công cuộc đổi mới, phát triển đất nước, bảo vệ Tổ quốc.

3. Kết luận

Quan điểm của Đại hội XIV về phát huy mạnh mẽ vai trò chủ thể, vị trí trung tâm, sức mạnh của nhân dân trong công cuộc xây dựng đất nước, bảo vệ Tổ quốc là sự kế thừa tinh hoa tư tưởng dân tộc Việt Nam về “Dân là gốc”; là sự tiếp nối tinh thần các kỳ Đại hội Đảng về vai trò chủ thể, vị trí trung tâm của nhân dân; là sự vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh về “Dân là gốc”, quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin về vai trò của quần chúng nhân dân trong sự nghiệp cách mạng.

Để phát huy mạnh mẽ, hiệu quả vai trò chủ thể, sức mạnh của nhân dân, cần thực hiện tốt những yêu cầu, nhiệm vụ chủ yếu: Quán triệt sâu sắc quan điểm “Dân là gốc”; xây dựng, hoàn thiện cơ chế, chính sách để thực hiện có

hiệu quả quyền làm chủ của nhân dân, phát huy quyền làm chủ của nhân dân trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội; cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức nêu gương thực hành dân chủ, tuân thủ pháp luật, trách nhiệm, đạo đức xã hội; đi đôi với tăng cường trách nhiệm, trật tự, kỷ cương xã hội. Thực hiện đồng bộ những yêu cầu, nhiệm vụ này, vai trò chủ thể, vị trí trung tâm, sức mạnh của nhân dân sẽ được phát huy mạnh mẽ, hiệu quả trên thực tế □

Ngày nhận bài: 18/6/2026;

Ngày bình duyệt: 10/7/2026;

Ngày quyết định đăng: 22/7/2026.

Email tác giả: tvphong61@gmail.com

Tài liệu tham khảo:

Ban Chấp hành Trung ương (2018). *Quy định số 08-QĐ/TW ngày 25/10/2018 về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, trước hết là Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương*.

Bộ Chính trị (2024). *Quy định số 144-QĐ/TW ngày 9/5/2024 về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới*.

ĐCSVN (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII (Tập 1)*. Nxb Chính trị quốc gia Sự thật.

ĐCSVN (2026a). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV (Tập 1)*. Nxb Chính trị quốc gia Sự thật.

ĐCSVN (2026b). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV (Tập 2)*. Nxb Chính trị quốc gia Sự thật.

Hồ Chí Minh (2011a). *Toàn tập (Tập 1)*. Nxb Chính trị quốc gia.

Hồ Chí Minh (2011b). *Toàn tập (Tập 16)*. Nxb Chính trị quốc gia.